

Օ արկաւ սըխալ մահուան նետով,
 Ինկան մեռան թարմ հասակով :
 Սարսափեցան բոլոր մարդիկ
 Բողոքեցին դէպ 'ի երկինք :
 Թէ աս ինչ բան է նորերուկ :
 Ըսեց Բնութիւնն , եկաւ գաղտուկ ,
 Ը գիշերանց նետերն առաւ
 Իրենց առջի կապարձը դրաւ .
 Բայց մութ ատեն արտորարով
 Բոլոր նետերն չղարարելով
 Դեռ կապարձնին մընաց խառնակ :
 Ինչոր համար է կը տեսնաք
 Որ կարճ օրով շատք կը մեռնին
 Իննաց ճամբէն շուտ մը կ'անցնին .
 Շատ ալ ծերեր սիրով բռնկած
 Ինանքերնուն վերջն են մոռացած :

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

Սէր հայրենեաց :

Յինքն ընկալայք դուք զկեանս , և իմաստուն
 սահմանադրութիւնք հրահանգեցին աստ զմիտս
 ձեր : Օրէնքն իմ հսկեն յապահովութիւն արուպ
 քաղաքացւոյն , և ամենեքին դուք երգուայք յայտ
 նի կամ լռելեայն նուիրել զկեանս ձեր ինձ 'ի ծա
 ռայութիւն : Այսօրիկ են իրաւունք իմ . իսկ դուք
 որով իրաւամբք խախտէք զուղղութիւն բարուց ,
 որ հաստատագոյն քան զօրէնս հիմունք են պետութ
 թեան իմոյ : Չգիտիցէք զի եղծումն բարուց թոյնք
 են աշխարհաւեր , և միում ևեթ օրինակի ցոփու
 թեան մարթ է ապականել զազգ մի ողջոյն , և լի
 նել նմա փնասակարագոյն քան զպարտութիւն պա
 տերազմի : Եթէ արիութեան պէտք էին առ 'ի
 խղիւղիւն ընդդէմ պառաւաճից հասարակաց , մե
 ծարէիք արդեօք զայնոսիկ . չգիտիցէք զի սնափառ
 պերճանքդ , որով հանդէս առնէք անպատուհաս
 զեղիւթութեանց ձերոց , է վատութիւն գարովելի
 և անիրաւ :

Այլ դուք խորեալ անձանց զգառս իմ , իշխէք
 ամբարտաւանել առաջի օտարաց , զի էք ծնեալք
 'ի քաղաքի՝ ուր կային Սողոմն և Արիստիդէս , և
 սերեալք 'ի դիւցազանց՝ որ յայնչափ 'ի բազում
 պատերազմունս ետուն զինուց իմոց յաղթանա
 կել : Այլ զի՞նչ բաժին ընդ իմաստունան ընդ այ
 նոսիկ և ընդ ձեզ , մանաւանդ թէ զի՞ կայ ձեր և
 հարցն ձերոց : Գիտիցէք ո՞չք են հայրենակիցք և
 որդիք աւագ որերոյն այնորիկ . քաղաքացիք առա
 քինիք , յորում պայմանի և յորում ժամանակի և
 ծնեալք իցեն :

Երանի էր հայրենեաց նոցա , եթէ ընդ առա
 քինութիւնս իւրեանց ոչ բերէին յանձին զձափու

ղակի ներդաժնութիւնն նպաստամատոյց 'ի կոր
 ծանուծն նորա : Լուարուք և դուք ձայնի իմում ,
 դուք որք դարուց 'ի դարս մշտնջենաւորէք զկեն
 ցադոգուտ ազգ մարդկան : Սահմանեցի օրէնս հա
 կառակս անիրաւութեանց , այլ ընդդէմ անախ
 ոչ ևս . զի ձեզ ևեթ մարթ է լինել իմ վրէժխնդիր
 և հալածել զնոսա հզօր թշնամութեամբ : Մի շիջ
 ցի զայրոյթ ձեր , այլ բորբոքեցի 'ի վերայ ցոփու
 թեան՝ որ խանգարէ զբարս , 'ի վերայ բռնութեց ,
 անիրաւութեանց և նենգութեանց՝ որք թագն
 յերեսաց օրինաց , և 'ի վերայ կեղծ լաւութեան ,
 վեր 'ի վերոյ պարկեշտութեան , սուտ բարեկա
 մութեան , և 'ի վերայ ամենայն անարգ խաբէութ
 թեանց՝ որք գողանան զմեծարանս 'ի մարդկանէ :
 Մի ասիցէք՝ թէ փոխեցան ժամանակք , և պարտ
 է զգուշանալ յերեսաց զօրութեան յանցաւորաց .
 առաքինութիւն անազգական , է առաքինութիւն
 անհիմն . զի ուր ոչն մոռնէ նա 'ի տեսիլ յուր
 թեանց , չաղախի 'ի նոյնս . . . :

Տեսանես հանապազ գրազուժս 'ի քաղաքայնոց՝
 որք հեծեն 'ի թշուառութեան , և զայլ՝ որ սփո
 փանաց ևեթ կարօտին բանից և կարեկցութեան
 այլոց , և հարցանես՝ թէ զիսորդ մարթ իցէ օգտա
 կար լինել մարդկան , և թէ բնութիւնն ընդ վիշտս
 կար ածէ զմեզ՝ յաւելցէ արդեօք զփոխարէնս :
 Յանկարծ գիտէիր թէ քանի՞ բերկրութիւնս զեղու
 նա 'ի սիրտս հնազանդելոց ազգեցութեան իւրոյ :
 Եթէ երբէք դոք 'ի լուսաց զերծուցանիցես 'ի կա
 րօտութենէ կամ 'ի մահուանէ և կամ 'ի նախառա
 նաց , վկայեն ինձ կիրք սրտի քո՝ զի 'ի միտ առնու
 ցուս , թէ են 'ի կենցաղս յայս վայրկեանք գործ
 վանաց՝ որ զվշտալից ամաց հատուցանեն զփոխա
 րէնս : Եւ յայնժամ սղորմեացիս 'ի վերայ այնոցիկ՝
 որք դժկամակին ընդ առաքինութիւնս քո , կամ
 որք յետ վայելելոյ յարգասին նոցա մոռանալոցն
 զնոսա : Մի լիցի քեզ երկնէլ 'ի նախանձոտաց ,
 կրեացն նոքա զարժանին պատուհաս յանկարեկիր
 սիրտս իւրեանց . զի նախանձն է ժանգ , որ ուժէ
 զերկաթ : Մի՛ զանգիտիցես յերեսաց ապաշխար
 հաց . նոքա յերեսաց քոց փախիցեն , կամ մանա
 ւանդ 'ի խնդիր քո շրջեցին , եթէ ընդ բարեբա
 րութեանն զոր ընկալան 'ի քէն՝ եղեն կցորդ մե
 ծարանք և շահ : Զի եթէ պարծանք բարեբարութ
 թեանդ եղծանիցիս , յանցաւոր ես , և եղիկ
 բարեբարեալն 'ի քէն : Զի , որպէս ոմանք ասացին ,
 պարտ է բարեբարին մոռանալ զբարեբարութիւն
 իւր , և ընդունողին յիշել զայն . և ես քեզ ասեմ ,
 զի եթէ առաջինն մոռացի զայն , երկրորդն յի
 շեցէ : Եւ զի՞ փոյթ թէ խաբիցիմ . մի թէ առ
 շահ ինչ օգտի պարտ իցէ բարեբարել :

ՊՂԱՏՈՆ

Ի ՏՐԱՄԱՌՈՍՈՒԹԻՒՆՍ ԻՈՐ :

